

Sendes pr. mail
til KUM@kum.dk
og JDL@kum.dk

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af lov om ophavsret (gennemførelse af dele af DSM-direktivet og SatCabII-direktivet m.v.)

Dansk Journalistforbund (DJ) repræsenterer med 18.000 medlemmer rettighedshavere inden for både trykte medier, broadcast-medier og online-medier.

DJ finder det overordnet afgørende, at EU-direktivet om ophavsret indeholder klare bestemmelser om selve autorernes (ophavsmændenes) rettigheder, da det for EU netop har været en af forudsætningerne for at lovgive om ophavsret i det digitale indre marked: At der er opstået et kæmpe stort økonomisk gab mellem rettighedshavernes værkers værdi og den betaling, rettighedshaverne modtager for udnyttelse af deres værker.

DJ finder, at bestemmelserne i lovforslaget i overvejende grad lever op til forudsætningerne i direktiverne. For at sikre dette, bør det fremgå direkte af lovbemærkningerne, at den trinvis implementering af direktiverne skal ses i en sammenhæng med især ophavsretsdirektivets artikel 18-22 i kapitel 3, der omhandler autorernes rettigheder, som er en væsentlig forudsætning for de øvrige bestemmelser i eksempelvis artiklerne 15 og 17, som nu implementeres.

Vedr. EU-direktivets artikel 15

Om den nye ret for presseudgivere, § 52 c

DJ finder det vigtigt, at implementeringen af de særlige udgiverrettigheder i artikel 15 i ophavsretslovens § 52 c er tekstnær, hvor det blandt andet er meget klart, at den ikke berører muligheden for, at journalister, fotografer, bladtegnere m.fl. selv kan indgå aftaler om deres egne værker, hvilket også er en grundlæggende præmis for ophavsretten.

Det anføres i de specielle bemærkninger til § 52 c stk. 2, nr. 2, at det kun er egentlige klikbare internetlinks, som er omfattet af undtagelsen.

DJ foreslår, at det præciseres i bemærkningerne, at frame, embeddede og inline links ikke er omfattede.

Dansk Journalistforbund
Medier & kommunikation

The Danish Union of Journalists

Gammel Strand 46
1202 København K
Danmark

+45 3342 8000
dj@journalistforbundet.dk
journalistforbundet.dk

DJ lægger ligeledes vægt på, at § 52 c stk. 4 meget tydeligt understreger, at ophavsmændene skal have en passende andel af de vederlag, udgiverne måtte få ud af de aftaler, der bliver indgået. Dette var en helt afgørende forudsætning for, at Europa-Parlamentet i 2019 godkendte direktivet.

Dette er så samtidig et eksempel på, at det næste trin i implementeringen af EU-direktivets artikel 18 allerede nu bør indtænkes i teksten, da den både understreger og præciserer ophavsmændenes ret til vederlag. I denne artikels stk. 1 fremgår det nemlig, at ophavsmændene skal sikres en både passende og proportionel andel af de vederlag, der aftales. Hertil kommer EU-direktivets artikel 19, der omfatter kravet om transparens i den udnyttelse, der finder sted og indgås aftaler om, herunder også i forhold til udgiverrettighederne. Det bør fremgå af bemærkningerne, at ophavsmændene i henhold til EU-direktivets artikel 19 har ret til at få oplysninger om den anvendelse, der har fundet sted.

DJ foreslår derfor, at der i bemærkningerne til lovforslaget gøres rede for den sammenhæng, som direktivet er tænkt i, samt at det også er sådan, lovforslaget skal forstås.

DJ mener dog, at terminologien i slutningen af § 52 c stk. 4 ikke er korrekt. Det er anført "*...som udgiveren modtager for den i henhold til stk. 1 udnyttelse af dennes værker*". Udgivernes pressepublikationer beskyttes ikke som værker, men som pressepublikationer. "Værker" bør derfor erstattes af "pressepublikationer". Det stemmer også i højere grad med direktivets art. 15.5.

DJ støtter, at Ophavsretslicensnævnet kan træde til under tvister om rimeligheden af et vederlags størrelse. Dette mener DJ også skal gælde i forhold til fordelingen af vederlaget, jf. § 52 c stk. 4, medmindre der er en voldgiftsmulighed for parterne ved det forvaltningsselskab, der klarer rettighederne og håndterer fordelingen af vederlag.

Det bør fremgå af bestemmelsen, hvilke indskrænkninger og aftalelicensbestemmelser mv. som finder anvendelse i forhold til rettighederne til pressepublikationer. Det følger også af direktivets art. 15.3.

Om den nye specifikke aftalelicensbestemmelse, § 52 d

DJ er også tilfreds med, at lovforslaget specifikt giver adgang til at anvende aftalelicens. DJ er enig i bemærkningerne hertil, at en specifik aftalelicens er en enkel og ubureaukratisk løsning, da det vil være administrativt tungt for hver tjeneste at skulle klarere med de enkelte udgivere og ophavsmænd.

Det er meget vigtigt, at aftalelicensordningen vedrører alle rettigheder, som indgår i en pressepublikation – dvs. både rettigheder til de værker og andre frembringelser, som indgår i pressepublikationerne, og rettighederne til selve pressepublikationen.

DJ finder, som det også fremgår af lovforslagets bemærkninger, at aftalelicensen bør varetages af et kollektivt forvaltningsselskab. DJ lægger afgørende vægt på, at

et sådant forvaltningsselskab skal repræsentere både udgivere og autorer (ophavs-mændene), da autorerne – dvs. journalister, fotografer, tegnere, grafikere forfattere, kronikører, akademiske bidragsydere m.fl. – ikke har overdraget rettighederne i et sådant omfang til udgiverne, at de alene kan varetage licenseringen af rettighederne.

Lovteknisk bør denne specifikke aftalelicens også fremgå af ophavsretslovens § 50 stk. 1. Det foreslås også, at bestemmelsen om aftalelicensordningen indsættes i lovens kapitel 2.

Ifølge § 52 d stk. 2 fremgår det, at udgiveren kan nedlægge forbud i forhold til en aftalelicensordning for pressepublikationer. Det bør også fremgå, at den enkelte ophavsmand kan forbyde anvendelse af sine værker gennem en aftalelicens, da det ellers vil være et indgreb i ophavsmandens eneret.

Derfor mener DJ, at det i § 52 d stk. 2, skal anføres, at det er ophavsmanden, der har mulighed for at nedlægge forbud. I forbindelse med de andre specifikke aftalelicensordninger er det på samme måde anført, at *ophavsmanden* kan nedlægge forbud mod brugen af dennes værker. "Ophavsmanden" forstås som "rettighedshaveren" til de værker, som udnyttes inden for aftalen – i dette tilfælde også udgiverne i henhold til den foreslåede § 52 d stk. 1.

Af samme grund foreslår DJ en præcisering i to bemærkninger (tilføjelsen i kursiv):

"Udbydere af informationssamfundstjenester kan således indgå aftale om klarering af rettigheder med en kollektiv forvaltningsorganisation, der er godkendt af Kulturministeriet, med henblik på eksemplarfremstilling og tilrådighedsstillelse on demand. Det følger af § 50, stk. 1, at organisationen således skal være repræsentativ for udgiverne af pressepublikationerne og alle rettighedshavere til de værker og andre frembringelser, der indgår i pressepublikationerne, omfattet af aftalen.

Det foreslås i lighed med den generelle aftalelicens i § 50, stk. 2, at (~~udgiveren af~~) *ophavsmanden* til en pressepublikation i § 52 d, stk. 2, over for udbydere af informationssamfundstjenester kan nedlægge forbud mod anvendelse af pressepublikationen, hvis denne ikke ønsker at være omfattet af aftalen. *Begrebet "ophavsmanden" omfatter – i lighed med andre af ophavsretslovens specifikke aftalelicensbestemmelser – alle rettighedshavere, hvis rettigheder udnyttes i aftalen, herunder i dette tilfælde udgivere af pressepublikationer."*

Dette medfører også redaktionelle ændringer i de generelle bemærkninger, hvor § 52 d stk. 2 er omtalt (s. 14).

Vedr. EU-direktivets artikel 17

DJ finder det gennemgående tilfredsstillende, at bestemmelserne i EU-direktivets artikel 17 i vidt omfang foreslås direkte overført til dansk lovgivning. Artiklen er i lovforslaget meget præcist overført til dansk lovgivning på en måde, så forslaget er

med til at sikre rettighedshaverne og give onlineplatformene ansvar, hvilket netop har været hovedformålet med direktivet.

Idet der ikke er nævnt specifikke typer af indhold, må det være klart, at der er tale om al form for ophavsretsbeskyttet indhold, herunder video, audio, tekst og illustrationer i form af både fotos, tegninger og grafik.

Hvor der er undtagelsesbestemmelser, er de til gengæld klart afgrænsede, som det eksempelvis gælder for parodiundtagelsen, så den kun omfatter brug på netop platformene og ikke generelt. DJ lægger også vægt på, at der ikke indføres videregående undtagelse, men at den almindelige citat-ret fortsat gælder uændret.

DJ vil desuden gerne bakke op om bestemmelse i § 52 e stk. 6, hvor det i bemærkningerne er præciseret, at såfremt en bruger klager over, at en rettighedshaver blokerer for eksempelvis en video eller en illustration, så skal den fjernes, mens klagesagen behandles. Det sikrer, at der ikke efterfølgende kan konstateres, at der har fundet et misbrug sted, ligesom det vil fremme en hurtig sagsbehandling, at materialet er fjernet under sagens behandling.

§ 52 e stk. 7 omhandlende gennemsigtighed er ligeledes en vigtig bestemmelse, da den pålægger onlineplatformene at give rettighedshaverne fuld information om, hvordan deres materiale er blevet anvendt. Det tager dermed både hensyn til rettighedshavernes krav om indsigt samt viden, der har betydning for de licensaftaler, der indgås.

Når det gælder spørgsmålet i § 52 e stk. 4 litra a) og stk. 5 litra a) om, hvornår tjenesterne har gjort deres bedste for at opnå aftaler med rettighedshaverne, henviser DJ til det høringssvar, som European Federation of Journalists (EFJ) har afgivet til EU-kommission vedr. de særlige guidelines for implementeringen af artikel 17 i direktivet. Her opfordrer EFJ til som pejlemærke at anvende det aftaleniveau, som normalt findes inden for den aftalelicens, der varetages af de kollektive forvaltningsselskaber.

Generelt opfordrer DJ til, at aftalelicens bør kunne finde anvendelse i implementeringen af artikel 17.

Vedr. SatCab II direktivet

Den modernisering, der følger af SatCabII-direktivet, er udtryk for, at reguleringen af videreudnyttelse af tv-kanaler i rigtig mange EU-lande ikke har kunnet følge med den teknologiske udvikling, ligesom det er tilfældet med mange af de andre områder, der indgår i EU-Kommissionens vedtagne ophavsretsreform.

I Danmark har der dog på dette område netop ikke været problemer som følge af den teknologiske udvikling. I stedet har man i Danmark gennem mere end 10 år haft et tv-marked helt i den teknologiske front, fordi der har været forsyningssikkerhed for de nødvendige rettigheder gennem aftalelicensordningen i § 35, samtidig med at der går en rimelig betaling til rettighedshaverne, når tv-indhold mv. skaber ny værdi hos tv-distributører og andre – ophavsretten har fungeret!

I mange lande har man blot hidtil måttet forlade sig på reglerne fra det oprindelige SatCab direktiv fra 1993, uden at der er sket nogen opdatering i de 28 år, der er gået siden. Dette står i kontrast til den danske regulering. Her har man nemlig gennem årene brugt den nordiske aftalelicens-model til at lave de nødvendige tilpasninger for at sikre et velfungerende distributionsmarked for film og tv, hvor den tekniske udvikling har medført fremskridt fremfor konflikt.

Dette er ikke gået ubemærket hen i EU, og både de nye regler om videreudnyttelse i SatCabII-direktivet og de nye regler om aftalelicens i DSM-direktivet er i høj grad inspireret af den danske model.

Allerede i 2014 blev § 35-ordningen opdateret, så den i forhold til retransmission blev endnu mere teknologineutral og også omfattede alle nye tiltag som for eksempel digitale tjenester og broadcasteres streamingtjenester, der i dag er en helt normal del af et tv-abonnement i Danmark.

Udviklingen står dog ikke stille, og som det fremgår i både høringsbrevet og i lovforslaget, er der bl.a. behov for at ligebehandling af streamingtjenester – både de broadcasterejede og de selvstændige – reflekterer deres konvergens både i forhold til kontrakter, distributionsformer og licensering, hvilket gør tilpasningen af § 35 stk. 5 helt oplagt.

Derudover er det vigtigt og rigtigt, at Kulturministeriet foreslår at benytte chancen for at gøre reglerne endnu mere teknologineutrale, inden det er for sent, så det sikres, at også de amerikanske teknologivirksomheder, der i disse år tillige etablerer sig som tv-indholdsleverandører mv., modsat på et utal af andre områder må følge de lokale regler på samme måde som alle andre.

I forhold til § 87 støtter DJ en stærk begrænsning og dermed en meget klar afgrænsning af afsenderlands-princippet, som foreslås udvidet gældende for online nyhedsmedier. Helt overordnet giver afsenderlands-princippet problemer på flere niveauer. Vi har allerede oplevet problemer, hvor en britisk baseret tv-station, der sender specifikt til Danmark, ikke samtidig er underlagt eksempelvis Pressenævnet og ikke kan forpligtes til at følge de danske vejledende regler for god presseskik.

Ligeledes har det givet problemer i forhold til reklameregler, hvor omfanget, frekvensen og indholdet af reklamerne ikke skal overholde de danske regler. Det er derfor også DJ's opfattelse, at vi i videst muligt omfang skal sikre, at dansk lovgivning gælder for danske medier.

Derfor er det vigtigt ikke at slække på den begrænsning, der er beskrevet i forhold til radio og tv's nyheds- og aktualitetsprogrammer samt fuldt finansierede egenproduktioner med egne resurser. Snarere tværtimod.

Med den nævnte udvidelse af afsenderlands-princippet er det så i forhold til vederlagsbetaling samtidig vigtigt at tage højde for omfanget af seere og lyttere uden for afsenderlandet, som ligeledes er understreget i lovforslaget.

Hvis dette hørings svar giver anledning til spørgsmål eller kommentarer, uddyber vi det gerne. Kontakt tlf. 3342 8000 eller DJ@journalistforbundet.dk.

Venlig hilsen

Tine Johansen
formand